

Granskning av Örebro universitets ansökan om tillstånd att utfärda läkarexamen

Uppdraget

Örebro universitet och sex andra lärosäten har den 15 mars 2020 ansökt hos Universitetskanslersämbetet (UKÄ) om tillstånd att utfärda läkarexamen. Vi, docent Riitta Möller, Karolinska Institutet, professor Nils Danielsen, Lunds universitet, professor Thomas Brännström, Umeå universitet, professor Kerstin Nilsson, Örebro universitet, professor Charlotte Ringsted, Århus universitet, professor Stellan Sandler, Uppsala universitet, professor Annette Theodorsson, Linköpings universitet, Sophie Kebede Löfström, Uppsala universitet (studentrepresentant), Oskar Krakau, Örebro universitet (studentrepresentant), Peter Rosenberg, Region Västerbotten (arbetslivsrepresentant) och Ulrika Uddenfeldt Wort, Region Skåne (arbetslivsrepresentant), har fått i uppdrag av UKÄ att granska ansökningarna.

En nationell bild

Då bedömargruppen har granskat ansökningar från samtliga sju lärosäten som ger läkarutbildning har vi haft möjlighet att, inte bara granska respektive ansökan, utan också få en nationell bild av en läkarutbildning i utveckling.

Bedömningsprocessen

Denna bedömningsprocess har varit unik då sju lärosäten samtidigt har ansökt om tillstånd att utfärda examen för den nya tolv terminer långa legitimationsgrundande läkarutbildningen som beräknas starta hösten 2021. De lärosäten som ansöker om examenstillstånd utbildar redan idag läkare enligt den nuvarande ordningen. Bedömargruppen har utöver granskningen av själva ansökningarna även kunnat jämföra och granska de olika universitetens utbildningssystem och därvidlag fått en klar bild av den höga nivå som idag finns vid läkarprogrammets sju lärosäten.

Generell kommentar

Rent generellt är alla sju ansökningarna välskrivna och lärosätena har lagt stort arbete på att säkerställa att alla kursmål som finns angivna i de nya kursplanerna har en tydlig koppling till de examensmål som är utskrivna i utbildningsplanerna. Initialt i bedömningsprocessen saknades en liknande koppling mellan beskrivna examinationer och examensmål, men alla lärosäten har efter komplettering visat att alla examensmål examineras under flera terminer och med varierande metoder. Det gör att bedömargruppen är trygg i förvissningen att alla lärosäten som ansökt om examenstillstånd kommer att klara av sitt uppdrag att utbilda mot examensmålen och att examinera dessa examensmål och därmed nå den stipulerade legitimationsgrundande nivån. Bedömargruppen menar dock att även om lärosätena väl kommer att klara av sitt uppdrag, finns det utrymme för ytterligare förbättringar och det finns en hel del utmaningar som kan kräva tidiga justeringar av de nu lagda planerna. Vi ser också tydliga tecken på ökat samarbete kring läkarutbildningen mellan de olika lärosätena, en utveckling som vi uppmuntrar och som är nödvändig för att lösa de utmaningar som den framtida läkarutbildningen står inför.

Verksamhetsförlagd utbildning

Den svenska hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar och dessa utmaningar kommer att påverka den framtida läkarutbildningen. Alla lärosäten brottas idag med problemet att kunna erbjuda verksamhetsförlagd utbildning (VFU) av tillräcklig mängd och kvalitet. Det är därför centralt att alla vårdgivare kan säkerställa att det finns tillräckligt med VFU-platser för alla vårdutbildningar, inte bara för blivande läkare. Om inte detta kan ske finns risk att hälso- och sjukvårdens framtida personalförsörjning påverkas negativt. Det måste finnas en tydlig och fungerande dialog mellan lärosäten och regioner och det är bådadas ansvar att se till att denna dialog fungerar. Bedömargruppen har noterat att det finns mycket goda exempel på hur universitet och region verkar tillsammans för att säkerställa och utveckla utbildningen. Utredningen *God och nära vård* (SOU 2020:19) pekar framåt mot ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem där basen ska vara en stark och adekvat primärvård. En utveckling mot alltmer primärvård gör att lärosätena måste vara förberedda för en förändring av hur och var VFU genomförs. Utredningen föreslår också att behovet av VFU-platser ska tydliggöras genom ett lagreglerat ansvar. Kommuner och regioner ska tillhandahålla utbildning i den hälso- och sjukvård de har ansvar för. De blivande läkarstudenterna bör vara beredda på förändring där det inte längre är självklart att all utbildning genomförs nära det universitet de är antagna till.

Ny utbildning - ny finansiering

Under bedömningsprocessen har frågan om finansieringen av det nya läkarprogrammet diskuterats med lärosätena och det är tydligt att avsaknaden av klara besked från anslagsbeviljande myndigheter och regering bekymrar dem. Bedömargruppen anser att denna fråga måste få en snar lösning och vill samtidigt påpeka att lösningen inte består i att enbart bevilja medel för en ny tolfte termin utifrån existerande program. Den nya läkarutbildningen ställer mycket högre krav på universitet, regioner och kommuner. En central fråga i den nya utbildningen, som särskilt granskats av bedömargruppen, är frågan om handledning under VFU (se nedan). Det är därför nödvändigt att den nya läkarutbildningen får en ökad finansiering både till lärosätena och till regionerna (via ALF systemet) då den legitimationsgrundande läkarutbildningen inte är en förlängning av den nu gällande utbildningen utan en helt ny och annorlunda utbildning på en högre och mer komplex nivå.

Granskning av examenstillstånd - nya krav

Bedömarprocessen har också testat Universitetskanslersämbetets system för granskning av examenstillstånd. En tydlig reflektion är att etablerade universitet inte har några problem med att uppfylla kraven för personal och infrastruktur. De har heller inga problem med att leverera de nödvändiga dokumenten som krävs, till exempel utbildningsplaner och kursplaner. Men vid granskning av examenstillstånd är det centralt att säkerställa att alla examensmål verkligen examineras. Ett enkelt sätt att tydliggöra detta är en kartläggning mellan examinationer på olika kurser och examensmålen. Enstaka lärosäten har initialt lämnat in en sådan kartläggning, och alla lärosäten har på begäran kompletterat med dylika kartläggningar. Universitetskanslersämbetet bör starkt överväga att kräva in sådana kartläggningar redan när ansökan om examenstillstånd skickas in. Det kan enkelt göras som examinationsmatriser och dessutom bidrar sådana matriser till att ansökande lärosäte verkligen har täckning för att alla examensmål examineras. Vidare har processen för granskning av examenstillstånd en viss teknisk-

administrativ prägel och den måste visserligen finnas kvar för att granska att personella och infrastrukturella förutsättningar verkligen finns, men utbildning handlar i huvudsak om lärande hos den enskilde studenten. Därför borde varje granskning av examenstillstånd kompletteras med ansökande universitet/högskolas redovisning av sin pedagogiska grundsyn och hur den faciliterar studentens lärande. I den nu aktuella ansökningsomgången finns enskilda mycket goda exempel på detta. Det framgår också tydligt i bedömarprocessen hur viktig förankringen av den nya utbildningen är mellan olika personalkategorier och olika utbildningsaktörer. Om förankringen inte finns kommer den nya utbildningen inte fungera väl varför även förankringsprocessen bör beskrivas och bedömas särskilt.

Styrdokument för rättssäker examination

Av ansökan framgår att lärosäten har en tydlig struktur för hur styrdokument (kursplaner och utbildningsplaner) fastslås och förnyas. Däremot visar granskningen att flera lärosäten behöver genomföra en översyn av sina styrdokument så att de dels följer UKÄ:s rekommendationer och dels lärosätets egna anvisningar. Kursplaner är mycket viktiga styrdokument för utbildningarna och är av samma karaktär som lagar beslutade av riksdagen och förordningar beslutade av regeringen (Rättssäker examination 2020). Styrdokumentens syfte är att studenter, handledare och lärosätets lärare, men även externa lärare, kan få en uppfattning om kursens mål, aktiviteter och examinationer och hur stor andel högskolepoäng eventuella moment inom en kurs är värda. Enligt högskoleförordningen ska varje kurs ha en kursplan där bland annat formerna för att bedöma studenternas prestationer anges. Det är alltså inte tillåtet att avvika från examinationsform som angivits i kursplanen. Former för bedömning och examination ska inte endast finnas i studiehandledningar eller liknande dokument utan de behöver finnas i kursplanen. Att följa detta regelverk blir särskilt viktigt när lärosätena planerar införa portföljexaminationer.

Programövergripande examinationer

Att studenten uppfyller kursmålen och efter genomgången utbildning de nationella målen är kanske den viktigaste kvalitetsindikatorn på en utbildning. Vid bedömning av ansökningarna framkommer att lärosäten har behov av att se över vilka formativa bedömningar och summativa examinationer som finns och lärosätena behöver skapa ett programövergripande examinationssystem för att säkerställa att alla studenter har tillräcklig kompetens. Centralt i detta är studenternas möjligheter att träna och få dokumenterad återkoppling på sina prestationer och sin professionella utveckling över tid. Det är de samlade examinationerna på programmet som kan säkerställa slutresultatet. För att kunna skapa ett sådant system behöver man avstå från lokala individuella lösningar för bedömning och examination och istället använda samma modell och samma kriterier på alla delar av en kurs. Detta är särskilt viktigt under VFU så att både studenter och handledare vet vilka färdigheter som bedöms och med vilka bedömningsgrunder. Vi vill betona att det nya programmet är legitimationsgrundande varför också examinationssystemet behöver sikta mot att de nya nationella målen examineras. Ett stabilt examinationssystem kräver att lärare och kliniska handledare, även regionanställda sådana, är utbildade i bedömning, bedömningskriterier och examination. Behovet av sådan utbildning är ständigt aktuellt då ett stort antal handledare och lärare kommer att behöva utbildas till följd av ständig personalomsättning. Dessutom behöver arbetsbördan som upprepade bedömningar och examinationer innebär delas mellan flera

handledare/lärare. Med tanke på vikten av bedömningar och examinationer behövs det ett system för kvalitetssäkring av bedömningar och examinationer så att de är lämpade för sitt syfte och att examinationernas överensstämmelse med målen (eng. blueprinting) säkerställs.

Förtroendebaserade professionella aktiviteter

Alla sökande universitet har hänvisat till det nationella samarbetet kring EPA (Entrustable Professional Activities eller förtroendebaserade professionella aktiviteter). Det bör betonas att dessa EPA inte har en juridisk status vid granskning av examenstillstånd, men de har ett stort pedagogiskt utbildningsvärde. Dessa tio förtroendebaserade aktiviteter (se t. ex. Läkartidningen.se 2019-11-20) förutsätter nämligen kunskaper, färdigheter samt vetenskapligt och professionellt förhållningssätt. För att kunna klara av en förtroendebaserad aktivitet måste studenten behärska examensmål från examensordningens alla tre kunskapsformer vilket gör att EPA rent pedagogiskt ligger på en högre kognitiv nivå än examensordningens mål. Bedömargruppen vill verkligen uppmuntra till en fortsättning av detta nationella samarbete och förhoppningen är att gemensamma bedömningskriterier kan beskrivas och användas av alla sju läkarprogrammen på ett likartat sätt. Dessa tio EPA har dessutom en tydlig kommunikativ egenskap då de klart förmedlar vad en nylegitimerad läkare har förtroende att göra.

Elektronisk portfölj

Flera av lärosätena har som mål att introducera en elektronisk (e-) portfölj om ett sådant system inte redan finns. Bedömargruppen har identifierat att själva portföljbegreppet, syftet med portföljen och innehållet i densamma, i många fall verkar oklart och behöver tydliggöras. Portföljen kan vara en värdefull metod för att stödja studentens lärande, underlätta dialogen mellan handledare/lärare och studenten och ge strukturerad återkoppling när portföljen är en integrerad del av programmet. Om det däremot inte finns en tydlig struktur för handledning och uppföljning av studentens progression mot målen har inte portföljen en given plats i utbildningen. En central funktion för portföljen är att kunna sammanställa upprepade bedömningar över tid gjorda av ett flertal bedömare och utifrån dessa ge studenten råd och vägledning. Ett fungerande portföljsystem kräver också en stabil organisation där handledarnas/lärarnas uppgifter och lärarnas och studenternas krav för dokumentation klargörs så att hela processen kring portföljarbetet och hur, när och av vem innehållet bedöms och examineras blir tydligt.

Handledarutbildning - en nödvändighet

En central punkt som diskuterats och bedömts under processen är lärosätens planer för handledarutbildningen för all den VFU placering som måste genomföras för att examensordningens mål ska kunna uppfyllas. Strukturerad och väl fungerande VFU är en förutsättning för att det verksamhetsintegrerade lärandet under den kliniska utbildningen ska kunna ske. Om inte VFU placeringen fungerar kommer inte lärandet att äga rum, utan istället blir VFU placeringen en källa till frustration och missnöje. För att en VFU placering ska fungera väl krävs att universitet och regioner arbetar gemensamt för att utbildningen ska bli så bra som möjligt. En förutsättning är att det finns välutbildade handledare som vet varför studenten är placerad och vad som ska uppnås under placeringen. Detta förutsätter tydliga och kommunicerade kursplaner och andra styrdokument. En väsentlig uppgift för handledaren, som ofta är regionanställd, är att ge

formativ återkoppling till studenten och utveckla studentens förmåga till patientnära kliniskt arbete. Det är därför nödvändigt att det finns ett fungerande system för handledarutbildning. Ett sådant system förutsätter att regionerna ger de medarbetare som medverkar i läkarutbildningen möjlighet att avsätta tid för pedagogisk kompetensutveckling samtidigt som universiteten och regioner tar sitt ansvar och tillhandahåller tillräckligt med utbildningsplatser för handledarutbildning. Detta kräver tillräckligt med ekonomiska medel samt ett väl fungerande samarbete mellan universitet och region. Vad gäller studentinflytande och studentrepresentation är det bedömargruppens uppfattning att det är väl tillgodosett vad gäller representation i olika universitetsorgan, men inte lika väl utvecklat vad gäller regionernas beslutsorgan. Det är bedömargruppens uppfattning att det kan vara av värde att få in studentrepresentation i regionens beslutande organ så att de kan bidra till utvecklingen av en högkvalitativ VFU.

Utvärdering av det nya läkarprogrammet

Det nya läkarprogrammet planerar att starta hösten 2021, vilket gör att de första studenterna kommer att ha slutfört sin utbildning först våren 2027. Under hela denna period kan inte programmet bedömas i sin helhet, utan en granskning kan först göras några år efter att de första studenterna examinerats. Det kan vara av värde att de olika lärosätena utvecklar ett samarbete för att utbyta erfarenheter rörande vad som fungerar väl och vad som fungerar mindre väl för att kunna parera utvecklingen under programmets uppbyggnad. Det är också uppenbart att läkarprogrammen saknar fungerande alumniundersökningar på nationell nivå. De granskningar som Universitetskanslersämbetet regelbundet genomför granskar i huvudsak universitetens genomförande av utbildningen, men utvärderar inte de studenter som lämnat universitet för sitt yrke. Hur väl en student fungerar i sitt yrke några år efter avslutad utbildning är en väsentlig återkoppling till varje lärosäte som bedriver läkarutbildning. Därför vore det önskvärt med alumniundersökningar som återkopplade på nationell nivå men också till varje enskilt lärosäte.

Nya läkarprogrammet - ett första steg

Det nya läkarprogrammet är bara det första steget i ett lärande som fortsätter i form av bastjänstgöring och specialiseringstjänstgöring och sedan vidare i det fortsatta lärandet under resten av yrkeskarriären. Alla dessa steg måste sammankopplas och det måste finnas en fungerande kommunikation mellan de aktörer som ansvarar för dessa olika utbildningssteg. Därför bör universitet och regioner se över sina kommunikationskanaler och sina samarbetsorgan så att de olika utbildningsstegen kommunicerar med varandra. De högre utbildningsnivåerna måste vara väl medvetna om vad den lägre utbildningsnivån klarar av att göra och vilket ansvar som kan åläggas en nylegitimerad läkare.

Bedömning av Örebro universitets ansökan

Vår bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen samt utifrån de krav som finns sammanställda i *Vägledning för ansökan om tillstånd att utfärda examen*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15). Underlag för bedömningen har varit Örebro universitets ansökan om examenstillstånd, kompletterande

uppgifter samt intervjuer som genomfördes den 27 maj 2020. Vid detta tillfälle genomfördes gruppvisa samtal med högskolans ledning, programansvariga, samarbetspartners för verksamhetsförlagd utbildning (VFU), studenter samt lärare och VFU-handledare. Vår bedömning redovisas i bedömargruppens yttrande i bilaga 1.

Bedömargruppens preliminära yttrande har skickats till lärosätet på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. Det svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 2. Vi har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

De sakkunniga har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över jävsförhållanden finns i bilaga 3.

De sakkunnigas rekommendation

Vi föreslår att UKÄ beslutar att ge Örebro universitet tillstånd att utfärda läkarexamen.

De sakkunniga

Riitta Möller

Kerstin Nilsson

Annette Theodorsson

Peter Rosenberg

Nils Danielsen

Charlotte Ringsted

Sophie Kebede Löfström

Ulrika Uddenfeldt Wort

Thomas Brännström

Stellan Sandler

Oskar Krakau

Bilaga 1

De sakkunnigas motiveringar

Lärosäte Örebro universitet	Examenstillstånd Läkarexamen	ID-nr A-2019-12-4824
<p>Bedömningsområde: Förutsättningar Yrkesexamen Omdöme: Tillfredsställande Motivering: <i>Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.</i></p> <p><i>Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.</i></p> <p><i>I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.</i></p> <p>Ansökan avser läkarexamen om 360 högskolepoäng (hp) enligt den av regeringen beslutade examensordningen för en sexårig läkarutbildning med tre år på grundnivå och tre år på avancerad nivå. Lärosätet anför att Universitetskanslersämbetet (UKÄ) bedömt att antalet utbildade läkare i Sverige behöver ökas fram till 2035 och framhåller vidare att utbildning vid Örebro universitet ökar den regionala balansen avseende läkarförsörjningen. Ansökan avser en utbildningsvolym om 64 studenter per termin från och med höstterminen 2021. Dock framgår att lärosätet på sikt önskar en utbyggnad till 80 studenter per termin. Någon redovisning om huruvida denna extra utökning till 80 studenter per termin kan genomföras med bibehållen kvalitet inom de former som anges i ansökan finns dock inte. Någon prövning av detta har inte heller genomförts vid denna bedömning.</p> <p>Av ansökan framgår att studenterna ska genomgå en enhetlig utbildning utan särskilda inriktningar förutom den valfria placeringen under termin 12 samt de självständiga arbeten som genomförs termin 6 (15 hp) och termin 10 (30 hp). Utbildningen är organisatoriskt indelad i 13 kurser uppdelade på 4 stadier. I utbildningen ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inom hälso- och sjukvården i alla stadier, med en proportionellt ökande andel ju längre utbildningen fortskrider. Upplägget av den föreslagna utbildningen följer således väl de tankar som framförts i utredningen "För framtidens hälsa – en ny läkarutbildning i Sverige" (SOU 2013:15).</p> <p>Vidare framgår att läkarutbildningen vid Örebro universitet har sedan starten haft en genomtänkt och konsekvent genomförd pedagogisk modell i form av problembaserat lärande. En central komponent är basgruppsarbete med utgångspunkt från verklighetsbaserade fall. Arbetet i basgruppen genomförs enligt en strukturerad form för probleminventering. Basgruppen består av cirka åtta studenter och två handledare som representerar olika kunskapsområden. Gruppens arbete är formativt med syfte att skapa en "kollegial grupp". Denna struktur behålls i den nya utbildningen.</p> <p>Utbildningen har byggts upp på basen av teman och kunskapsområden på ett internationellt vedertaget sätt. Dessa är blandade genom de sex åren. Kunskapsområde biomedicin utgör tyngdpunkt under inledningen för att alltmer övergå i kunskapsområdet klinisk medicin. Kunskapsområdet professionell utveckling sker under sex strimmor förlagda så att de täcker utbildningen. De olika temata (Respiration och cirkulation, Neuro och rörelse, Nutrition, metabolism och elimination, Försvar, Reproduktion och utveckling, Sinne och psyke) roterar och upprepas cykliskt</p>		

under utbildningen. Varje tema leds av två temaansvariga lärare, en vardera från kunskapsområdena biomedicin och klinisk medicin. Varje kunskapsområde har två ansvariga lärare.

Utbildningen är organisatoriskt samlad inom en institution och leds under prefekten av en programansvarig som till sitt stöd har en programledningsgrupp där kunskapsområdesansvariga och representanter för kursansvariga, studenter samt för VFU ingår. Pedagogiken inom utbildningen stöts av ett pedagogiskt råd där förutom program- och kunskapsområdesansvariga samt studentrepresentant även två universitetslektorer med särskilt uppdrag inom högskolepedagogik ingår.

I utbildningen ingår sammanlagt 84 veckors VFU där studenterna är placerade inom hälso- och sjukvården. Av dessa är 14 veckor placering inom primärvård, där intentionen är att studenten under den första halvan av utbildningen ska återkomma till samma vårdcentral. Under termin 1 och 2 sker detta via dagslånga besök för att senare innehålla allt längre perioder. För varje period av placering finns det definierat vad studenten förväntas göra och hur examination ska ske, exempelvis genom mini Clinical Evaluation Exercise (mini-CEX) eller Objective Structured Clinical Examination (OSCE). I ansökan framgår att lärosätet avser använda de nationellt framtagna Entrustable Professional Activities (EPA) i genomförandet av utbildningen.

Modellen för upplägg av utbildningen är prövad för det nuvarande examenstillståndet som gäller läkarexamen 330 hp. De studenter som genomgått utbildningen vid Örebro universitet och gått vidare till allmäntjänstgöring (AT) uppges i ansökan alla ha godkänts på de ingående examinationerna.

I ansökan beskrivs omfattning och innehåll stadiet och till ansökan är bilagt utbildningsplan och kursplaner. Examensmål har definierats tidigt på kursnivå och progression säkerställs genom att dessa utvecklas successivt. Till ansökan är också bilagt en matris där för examensmål finns redogjort för hur målet avses uppnås. Målen är formulerade på basen av *Structure of the Observed Learning Outcomes* (SOLO) -taxonomin vad gäller kunskap och förståelse och på basen av Millers pyramid vad gäller färdighet och förmåga.

Under stadium 1 studeras den friska människokroppens struktur och funktion. Tonvikten är lagd på biomedicinska vetenskaper. Grundläggande laborativa metoder och farmakologi introduceras. VFU genomförs på vårdcentral. Kommunikationsteori och gruppdynamik introduceras och färdighetstränas vid simulation och VFU. Under stadium 2 är fokus på patogenes och patofysiologi för olika sjukdomstillstånd. Samtidigt fördjupas studiet av den normala kroppens funktioner i början och slutet på livet. Under detta stadiet genomför studenter sammanlagt 13 veckor av VFU där generiska icke-specialitets-anknutna färdigheter tränas. Stadiet avslutas med ett självständigt vetenskapligt arbete om 15 hp. Stadium 3 (diagnostik, behandling och prevention) omfattar huvudsakligen klinisk medicin. Epidemiologi, symptomatologi och differentialdiagnostik samt behandling utgör viktiga inslag. Färdighetsträning i utredning och behandling sker, särskilt med hänsyn till akuta livshotande tillstånd. VFU:n är huvudsakligen temarelaterad. Stadium 4 (medicinsk fördjupning) inleds med ett självständigt vetenskapligt arbete om 30 hp. Under det följande avslutande året integreras kunskaper och färdigheter från samtliga teman och studenterna möter patienter i första linjens sjukvård, primärvård och nära vård i akutsituationer.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Utbildningen är sammanhållen i en institution med 23 professorer, 2 biträdande professorer, 27 lektorer, 6 biträdande lektorer, 1 universitetsadjunkt samt 14 forskare, forskningsassistenter eller postdoktorer. Därutöver finns 6 adjungerade professorer, 30 adjungerade lektorer samt 10 adjungerade universitetsadjunkter med huvudanställning inom Region Örebro län. Därtill kommer ca 120 personer inom Region Örebro län som har ett 5 procent pedagogiskt uppdrag inom läkarprogrammet vilket huvudsakligen används till att vara basgruppshandledare eller handledare för självständiga arbeten. Flertalet lärare som studenterna möter är också yrkesverksamma läkare, vilket gör att studenterna möter lärare med aktuell yrkeskompetens.

Örebro universitet, i samarbete med regionerna, har inför det utvidgade programmet utökat handledarutbildningen, bland annat ges alla läkare som genomför specialisttjänstgöring (ST-läkare) utbildning i handledning av grundutbildningsstudenter. De olika regionerna har ett likartat upplägg vad avser handledning av grundutbildningsstudenter med studierektorer kompletterade med temahandledare på de olika klinikerna. Regionerna upplever att för professionerna gemensamma studierektorer underlättar interprofessionellt lärande (IPL). Lärosätet har i sin konsekvensanalys identifierat att ett stort utbildningsbehov finns för att underlätta införandet av EPA inom undervisningen. Örebro universitet deltar, tillsammans med övriga universitet i Sverige som ger läkarutbildning, i den nationella EPA-gruppen. Denna grupp kommer att arbeta fram ändamålsenliga redskap och rutiner för EPA. De lärare som deltar i det nationella arbetet leder den lokala EPA-arbetsgrupp som kommer att bidra till implementeringen av EPA i utbildningen. I gruppen finns representanter för lärare och studenter på programmet, högskolepedagogiskt centrum samt kliniska handledare.

Av ansökan framgår att det finns en särskild satsning på lektorer med högskolepedagogisk inriktning i samverkan med Högskolepedagogiskt centrum vid lärosätet. Inom Fakulteten för medicin och hälsa finns fyra sådana tjänster som har i uppdrag att utveckla pedagogiken samt att utgöra en resurs för samtliga professionsutbildningar. Majoriteten av alla lärare har också högskolepedagogisk utbildning, vilket är ett krav för fast anställda lärare vid universitetet samt för professorer och docenter vid universitetet. Det framgår vidare att professorer anställda vid lärosätet har minst 50 procent forskningstid i sina tjänster och för de kliniska professorer som har förenade anställningar utgör forskningstiden 40 procent. I forskningstiden ingår egen forskning, forskarhandledning, seminarieverksamhet, att skriva ansökningar samt akademiska uppdrag vilket allt ingår i den akademiska kompetensutvecklingen. Universitetslektorer har avsatt minst 20 procent för kompetensutveckling som kan innefatta egen forskning eller annan kompetensutveckling.

Bedömargruppens mening är att ett utökat antal studenter skulle kräva att ytterligare lärarresurser finns tillgängliga. Någon tydlig diskussion om hur detta skulle kunna uppnås finns inte i ansökan.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Utbildningsmiljön

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Datum
2020-11-03Reg.nr
42-00593-19

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

I ansökan finns fakultetens organisation och forskningsinriktningar inom fyra större forskningsmiljöer beskrivna (DEM-diabetes, endokrinologi och metabolism; CVRC-hjärta-kärlsystemet; iRiSC-inflammation; NGBI-magtarmkanalens sjukdomar). Dessutom finns 23 specialiteter inom klinisk medicin där forskning bedrivs. En plan för hur forskningen ska utvärderas och redovisning av senare års utveckling finns också med, om än kortfattad. Som framgår nedan under bedömningsgrunden Resurser är forskningsmiljöerna och undervisningsmiljöerna lokalmässigt närliggande. Det finns en tydlig koppling mellan forskningsaktivitet och undervisningsaktivitet genom att lärarna är aktiva i bägge.

Bedömningsområde: Förutsättningar**Resurser****Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:**

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

I ansökan beskrivs Campus Universitetssjukhuset Örebro (USÖ) som ett nav byggt för läkarprogrammets behov endast med undantag av att vissa laborativa moment utförs vid universitetets huvudcampus. En stor del av den teoretiska utbildningen är förlagd till det sjukhusnära Campus USÖ. Ansökan beskriver vilka verksamheter som finns på detta campus (basgruppsrum, seminarierum, föreläsningssalar, lokaler för färdighetsträning och utrymmen för självstudier). Dessutom finns utrymmen för studentföreningar, möjlighet att förtära egen lunch samt cafeteria med lunchservering. Studenterna har omklädningsutrymmen och campus har kulvertförbindelse med universitetssjukhuset. Här är även Region Örebro kliniska forskningscenter beläget samt ett medicinskt bibliotek. Studenterna har där tillgång till referenser och låneexemplar av rekommenderad litteratur samt ett stort utbud av fördjupningslitteratur. Studenterna har tillgång till biblioteket 07:00-23:00 alla dagar i veckan. Intrycket av att läkarutbildningen vid Örebro universitet besitter sammanhållna och utmärkta lokaler för verksamhetens genomförande förstärktes under intervjuerna.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet förutsättningar**Omdöme:** Tillfredsställande**Motivering:** Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen. Utbildningens innehåll har rimlig omfattning och avgränsning. Örebro universitet tar in 64 studenter per termin till en enhetlig utbildning utan särskilda inriktningar förutom den valfria placeringen under termin 12 samt de självständiga arbeten som genomförs termin 6 (15 hp) och termin 10 (30 hp). Det finns ett allmänt intresse av att utbildningen ges, både nationellt och regionalt.

Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym. Flertalet lärare som studenterna möter är också yrkesverksamma läkare, vilket gör att studenterna möter lärare med aktuell yrkeskompetens. Inför det utvidgade programmet har lärosätet, i samarbete med regionerna, utökat handledarutbildningen för att möta det ökade behovet att kunna handleda studenter under till exempel VFU. Lärosätet har i sin konsekvensanalys identifierat att ett stort utbildningsbehov finns för att underlätta införandet av EPA inom undervisningen. Lärarna som är helt eller delvis anställda av

Datum
2020-11-03Reg.nr
42-00593-19

lärosätet har tid för forskning och kompetensutveckling. Bedömargruppens mening är dock att ett ökat antal studenter skulle kräva att ytterligare lärarresurser finns tillgängliga.

Verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning, bland annat genom att forskningsmiljöerna och undervisningsmiljöerna lokalmässigt är närliggande och det finns en tydlig koppling mellan forskningsaktivitet och undervisningsaktivitet genom att lärarna är aktiva i bägge. Infrastrukturen kring utbildningen är stabil och ger goda förutsättningar för ett effektivt resursutnyttjande.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat
Styrdokument (utbildningsplan och kursplaner)

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen.

Till ansökan finns en preliminär utbildningsplan och preliminära kursplaner bilagda. Inför varje tematiskt moment inom varje kurs finns en studiehandledning utformad och ett exempel på en sådan finns också bilagd ansökan. Dessutom finns en förteckning på rekommenderad litteratur som enligt uppgift dock inte ska betraktas som obligatorisk. Av ansökan framgår att en betydande del av kurslitteraturen måste anskaffas vid studiestart för att den valda studiemodellen ska kunna genomföras, vilket sannolikt ger en betydande tröskel-effekt för nybörjarstudenter. Studiemodellen grundas på problembaserat lärande med återkommande teman, en modell som är väl beprövad och utvärderad vid lärosäten i andra länder.

Upplägget följer de riktlinjer som redovisats av Örebro universitet. Kursplanerna redovisar dock examinationsformerna endast översiktligt. Dessa redovisas istället i preciserad form i studiehandledningen som inte har den juridiska status som styrdokumentet utbildningsplan och kursplan har. Vid intervjuerna tydliggjordes hur examinationen genomförs och där betonas att arbete i basgrupper är formativt men i många fall innehåller delar som ska genomföras i form av till exempel inlämningsuppgifter. Vid intervjun beskrevs att i det pågående läkarprogrammet är den summativa bedömningen huvudsakligen baserad på den skriftliga examinationen som sker i slutet på varje kurs samt en sammanfattande bedömning utifrån de kliniska placeringarna. Arbetsgrupper för VFU, EPA och IPL inför den nya utbildningen är etablerade och verksamma. I ansökan anges att antalet OSCE-moment kommer att öka och ett mer formaliserat portföljupplägg ska införas.

Hur de nationella examensmålen ska fullgöras finns angivet i en komplettering till ansökan som inkommit inför intervjuerna och av dessa framgår att det finns en genomtänkt plan. Bedömargruppen rekommenderar dock att detaljnivån i kursplanerna, vad avser examinationsformer och bedömningskriterier, ökas innan de fastslås. Detta då kursplanerna som styrdokument är juridiskt bindande på ett sätt som inte en studiehandledning är.

Lärosätet redovisar hur styrdokument fastslås, förnyas och kvalitetssäkras. I och med att hela läkarprogrammet hanteras inom en institution är processen avseende fastställande av kursplaner delegerad till prefekten vid institutionen, vilken sker efter beredning av programledningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Säkring av examensmålen

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Bedömaregruppen ansåg att de examinationsmål och den beskrivning av examinationsformer kopplade till målen som initialt ingick i ansökan var oklar. Vid intervjuerna förtydligade lärosätet dessa och lärosätet inkom också med en komplettering som redovisar examinationsformer, bedömning och betygskriterier i det sexåriga läkarprogrammet. För basgruppsarbete anges att frånvaro från fem träffar utgör underkänt men vilken nivå som krävs för godkänt eller vem eller vilka som ska göra den bedömningen framgår inte. Av intervjuerna framgick att det är basgruppshandledarna som avgör detta.

I ansökan anges att under stadium 2 ska placering under VFU vara 1-2 veckor för att under senare stadium vara längre, hur lång anges dock inte. Av intervjuerna framgick att placeringarna på senare stadium ska vara ca 6 veckor och att studenterna kommer att ha långa placeringar termin 11 inom primärvården. Det anges att placeringarna bland annat ska examineras via terminsvisa OSCE under stadium 3 tillsammans med mini-CEX.

Avseende undervisningens utformning hänvisas till de internationellt använda och för svenska lärosäten gemensamt framtagna EPA, vilka definierar ett antal kliniska situationer som en blivande läkare ska kunna hantera. Det framgår också att vissa av dessa situationers karaktär med inslag av akut beslutsfattande inte kan tränas på patientgrupper utan enbart i simulerade miljöer, vilka det vid USÖ finns tillgång till. Hur kopplingen mellan EPA och examensmålen ser ut framkommer dock inte. Inte heller vilka examinationsformer som kopplas till de olika EPA. Under bedömningsgrunden Personal ovan framgår att de lärare som deltar i det nationella arbetet med att arbeta fram ändamålsenliga redskap och rutiner för EPA också leder den lokala EPA-arbetsgrupp som kommer att bidra till implementeringen av EPA i utbildningen. Av ansökan framgår att begreppet *constructive alignment* har varit styrande då examensmål brutits ned till för studenten identifierbara lärandemål på kurs och momentnivå (tema).

VFU:n indelas i två typer, basutbildning (VFU-bas) och tematiskt orienterad utbildning (VFU-tema). Skillnaden mellan dessa är att de grundläggande färdigheter som avses i VFU-bas kan genomföras i princip oberoende av typ av klinisk patientverksamhet. VFU-tema kan ske enbart där aktuella färdigheter nyttjas och det finns ett begränsat antal specialiteter för varje tema.

Örebro universitet har tagit stöd av etablerade taxonomier för att ange nivå på olika kursmål. För kursmål relaterade till Kunskap och förståelse har Biggs och Collis *Structure of the observed learning outcomes* (SOLO) taxonomin använts och för kursmål relaterade till Färdighet och förmåga har Millers pyramid använts. Dessa används sedan för att beskriva förväntad progression genom programmet. För kursmål relaterade till examensmål definierade utefter Värderingsförmåga och förhållningssätt har man utgått från förmåga att reflektera och angett att denna ska bedömas på tre nivåer som studenten ska uppnå.

I ansökan framförs att variationen i undervisningsformer tar hänsyn till olika studenters förutsättningar. Under stadium 3 och 4 har dessutom varje student en mentor i form av en kliniskt verksam legitimerad läkare. Mentorskapet ger möjlighet för studenten att individuellt diskutera och få stöd i utvecklingen mot en professionell yrkesroll. Bedömaregruppen anser att mentorskapet är ett bra exempel på att utbildningen tar hänsyn till de enskilda studenternas olika förutsättningar.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Datum
2020-11-03

Reg.nr
42-00593-19

Jämställdhet

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.

I ansökan hänvisas till Örebro universitets vision och strategiska mål där jämställdhetsintegrering är ett specifikt uppdrag inom universitetets interna organisation. Olika gjorda insatser inom detta uppdrag redovisas.

Specifikt för läkarutbildningens del redovisas hur undervisning direkt sker om jämställdhetsperspektiv och gällande lagstiftning. Därutöver redovisas hur detta integreras i olika teman. Kunskapsområdet professionell utveckling har därvidlag en särskild ställning.

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen. Då kursplanerna endast redovisar examinationsformerna översiktligt, rekommenderar bedömargruppen att detaljnivån i kursplanerna, vad avser examinationsformer och bedömningskriterier ökas.

Efter en komplettering som redovisar examinationsformer, bedömning och betygskriterier i det sexåriga läkarprogrammet har lärosätet visat att utbildningens utformning, genomförande och examination ger studenterna goda förutsättningar att målen i examensordningen när examen utfärdas. Lärosätet har på ett bra sätt redovisat hur VFU ska genomföras. Dock återstår att koppla EPA till examensmål och examinationsformer. Bedömargruppen anser att mentorskapet är ett bra exempel på att utbildningen tar hänsyn till de enskilda studenternas olika förutsättningar.

Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning. Lärosätet har redovisat hur detta integreras i olika teman. Kunskapsområdet professionell utveckling har därvidlag en särskild ställning.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

I ansökan finns en noggrann beskrivning av hur central verksamheten inom hälso- och sjukvården är för flertalet av de examinerade och hur viktigt det verksamhetsintegrerade lärandet är för att uppnå examensmål i detta avseende.

Vidare framgår hur samverkan mellan regioner och Örebro universitet sker på högre ledningsnivåer. Viss terminsvis samverkan via dialogmöten sker även med företrädare för den kliniska verksamheten. Denna samverkan sker på utbildnings-, tema-, kursområdes-, kurs- och momentnivå.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Omdöme: Tillfredsställande

Motivering:

Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Studenternas inflytande regleras dels i universitetsövergripande dokument där studentinflytande ses som en del av universitetets kvalitetsarbete. I en fastslagen policy beskrivs samverkan med Örebro studentkår i frågor som gäller representation och samråd. Studenterna på läkarprogrammet har ett särskilt utskott inom studentkårens sektion Serum, Medicinska utbildningsrådet (MUR). I MUR finns två representanter från varje termin samt de studentrepresentanter som ingår i institutionens olika grupper och råd. Detta upplägg ska även gälla för den nya sexåriga läkarexamen. Bilagt ansökan finns även den universitetsgemensamma ordningen för kursvärderingar där det är centralt att genomförd kursvärdering samt vidtagna åtgärder redovisas för pågående kurs. Vidare sker lunchmöten där inbjudna kallas av kursansvarig med representation från tema- och VFU-ansvarig samt en representant för studenterna från varje basgrupp. Syftet är att inhämta synpunkter på utbildningens innehåll och upplägg.

Samlat omdöme: Tillfredsställande

Motivering: Bedömargruppen finner att ansökan uppfyller kraven i de av UKÄ fastställda bedömningsgrunderna och föreslår UKÄ att bevilja Örebro universitet examensrätt för sexårig läkarutbildning.

Bilaga 2

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Örebro universitet

Yrkesexamen: Läkarexamen

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i prövningen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Förutsättningar

Yrkesexamen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	4	5–6	Metabolism och elimination ska vara Nutrition, metabolism och elimination
2	4	8	Varje kunskapsområde har en ansvarig lärare. ska vara Varje kunskapsområde har två ansvariga lärare.

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljön			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Resurser			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Styrdokument			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Säkring av examensmålen			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bilaga 3

Jävsförhållanden

42-00593-19 Läkarexamen							
Bedömare/Lärosäte	Göteborgs universitet	Karolinska institutet	Linköpings universitet	Lunds universitet	Umeå universitet	Uppsala universitet	Örebro universitet
Professor Thomas Brännström, Umeå Universitet					x		
Professor Nils Danielsen, Lunds universitet				x	x		
Sophie Kebede Löfström, Uppsala universitet						x	
Oskar Krakau, Örebro Universitet							x
Docent Riitta Möller, Karolinska Institutet		x			x		
Professor Kerstin Nilsson, Örebro universitet						x	x
Professor Charlotte Ringsted, Århus Universitet							
Doktor Peter Rosenberg, Region Västerbotten		x			x		
Professor Stellan Sandler, Uppsala universitet						x	
Professor Annette Theodorsson, Linköpings universitet			x				x
Doktor Ulrika Uddenfeldt Wort, Region Skåne				x			